

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS

Nr. 21/ Prot.

46

Datë 07. 11. 2024

VENDIM

Nr. 1131, Datë 07. 11. 2024

“Për mbylljen e procedurës së hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjeve Erzeni SHPK, Gjiofarma SHA, ADG SHPK (Lufra), SHAKA Boboshticë SHPK në tregun e prodhimit dhe tregtimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit (djathë dhe gjalpë)”

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Z.	Denar BIBA	Kryetar
Znj.	Leida MATJA	Zv/Kryetar
Znj.	Rezana KONOMI	Anëtar
Z.	Durim KRAJA	Anëtar
Znj.	Fatjola DELIJA	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 07.11. 2024, shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Shqyrtimi i Raportit “Mbi hetimin e thelluar ndaj ndërmarrjeve Erzeni SHPK, Gjiofarma SHA, ADG SHPK (Lufra), SHAKA Boboshticë SHPK në tregun e prodhimit dhe tregtimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit (djathë dhe gjalpë)”.

Bazë ligjore: Neni 4, 8, neni 24, shkronja d), neni 26, neni 43, pika 5 dhe neni 70 i ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës” (Ligji nr. 9121/2003).

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të:

1. Raportit mbi hetimin e thelluar ndaj ndërmarrjeve Erzeni SHPK, Gjiofarma SHA, ADG SHPK (Lufra), SHAKA Boboshticë SHPK në tregun e prodhimit dhe tregtimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit (djathë dhe gjalpë); dhe,
2. Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës mbi raportin e hetimit të thelluar;

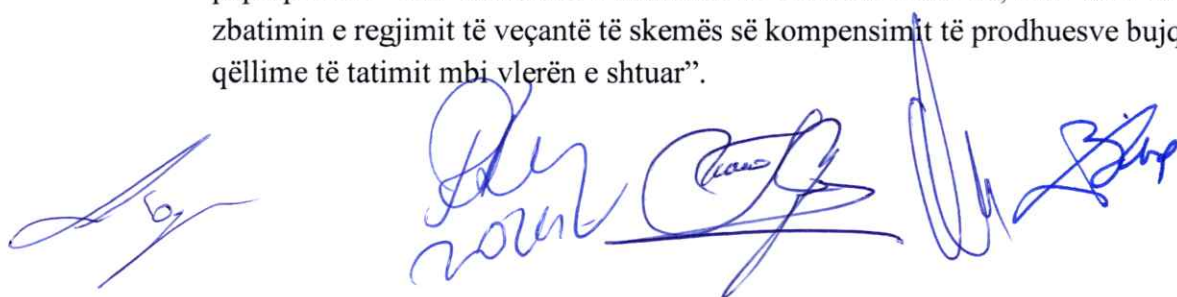
VËREN SE:

I. PROCEDURA E NDJEKUR DHE NDËRMARRJET NËN HETIM

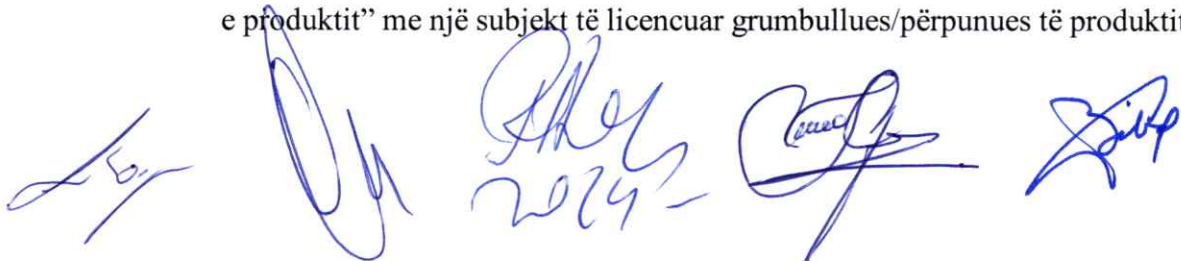
1. Komisioni i Konkurrencës, me Vendimin nr. 961, datë 28.02.2023, "Për hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e prodhimit dhe tregtimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit", vendosi hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e prodhimit dhe tregtimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit, për periudhën kohore nga 1 Janar 2022 deri në 31 Mars 2023, për të parë nëse ka, ose jo, shkelje të nenit 4 dhe 9 të ligjit nr. 9121/2003, "Për mbrojtjen e konkurrencës".
2. Referuar konkluzioneve të hetimit paraprak, Komisioni i Konkurrencës, me vendimin nr. 1045, datë 29.12.2023, "Për hapjen e procedurës së Hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjeve Erzeni SHPK, Gjiofarma SHA, ADG SHPK (Lufra), SHAKA Boboshticë SHPK në tregun e prodhimit dhe tregtimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit (djathë dhe gjalpë)", të ndryshuar me Vendimin e Komisionit të Konkurrencës nr. 1052, datë 25.01.2024, vendosi hapjen e procedurës së hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjeve: Erzeni SHPK, Gjiofarma SHA, ADG SHPK (Lufra), SHAKA Boboshticë SHPK në tregun e prodhimit dhe tregtimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit (djathë dhe gjalpë), për periudhën kohore nga 1 Janar 2022 deri më 30 qershor 2024.
3. Në vazhdim të procedurës, në zbatim të vendimit nr. 1045, datë 29.12.2023 të Komisionit të Konkurrencës, të ndryshuar me VKK nr. 1052, datë 25.01.2024, bazuar në nenet 35 dhe 36 të ligjit nr. 9121/2003, si dhe autorizimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 99/87, datë 29.12.2023 dhe nr. 21/11, datë 25.01.2024 "Autorizim inspektorësh", Inspektorët e Autoritetit të Konkurrencës, gjatë periudhës së hetimit të thelluar kryen inspektime pranë ndërmarrjeve Erzeni SHPK, Gjiofarma SHA, ADG SHPK (Lufra), SHAKA Boboshticë SHPK, në tregun e prodhimit dhe tregtimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit (djathë dhe gjalpë), si dhe u zhvillua një takim me përfaqësues të Shoqatës së Industrisë të Përpunimit të Qumështit (IQP).
4. Për mbledhjen e fakteve dhe të dhënave të nevojshme në lidhje me hetimin, bazuar në nenet 33 dhe 34 të ligjit nr. 9121/2003, gjatë periudhës së hetimit të thelluar janë kërkuar të dhëna dhe informacion nga ndërmarrjet nën hetim si dhe ndërmarrje të tjera që ushtrojnë veprimtari në tregun e prodhimit dhe tregtimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe Instituti i Statistikave.

II. KUADRI LIGJOR DHE FUNKSIONIMI I TREGUT

5. Tregu i prodhimit, grumbullimit, përpunimit dhe tregtimit të qumështit dhe produkteve me bazë qumështi rregullohen nga ligji nr. 9441, datë 11.11.2005, "Për prodhimin, grumbullimin, përpunimin dhe tregtimin e qumështit dhe të produkteve me bazë qumështi", si dhe aktet nënligjore të dala në zbatim të tij, si VKM nr. 1132, datë 05.08.2008 "Për miratimin e normave për grumbullimin e qumështit të papërpunuar" dhe Udhëzimi i Ministrit të Financave nr. 19, datë 03.11.2014 "Për zbatimin e regjimit të veçantë të skemës së kompensimit të prodhuesve bujqësorë për qëllime të tatimit mbi vlerën e shtuar".

6. Referuar ligjit nr. 9441/2005, veprimtaria e prodhimit, grumbullimit, standardizimit, përpunimit dhe tregtimit të qumështit dhe produkteve me bazë qumështi, përfshihet në kategorinë II.1 të shtojcës së ligjit për licencat, duke u pajisur me licencë “Prodhimi dhe/ose tregtimi i ushqimeve”. Licencimi i këtyre veprimtarive, për çdo operator e për çdo stabiliment, bëhet sipas ligjit nr. 10 081, datë 23.2.2009 “Për licencat, autorizimet dhe lejet në Republikën e Shqipërisë”. Kriteret e licencimit përcaktohen në VKM nr. 538, datë 26.5.2009 “Për licencat dhe lejet që trajtohen nga apo nëpërmjet Qendrës Kombëtare të Licencimit (QKL) dhe disa rregullime të tjera nënligjore të përbashkëta”.
7. Referuar ligjit nr. 92/2014 “Për tatimin mbi vlerën e shtuar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, në seksionin 4, të kreut XI, përcaktohet një regjim i veçantë për skemën e kompensimit të prodhuesve bujqësorë. Në zbatim të këtij ligji Ministri i Financave ka miratuar Udhëzimin nr. 19, datë 03.11.2014, “Për zbatimin e regjimit të veçantë të skemës së kompensimit të prodhuesve bujqësorë për qëllime të tatimit mbi vlerën e shtuar”, të ndryshuar, i cili ka për qëllim të përcaktojë rregullat dhe procedurat mbi zbatimin e tatimit mbi vlerën e shtuar për skemën e kompensimit të prodhuesve bujqësorë/fermerëve. Në respektim të këtij Udhëzimi, ndërmarrjet që operojnë në tregun e prodhimit, grumbullimit dhe përpunimit të qumështit e realizojnë blerjen e lëndës së parë (qumësht) vetëm nga fermerë të pajisur me NUIS (numër unik i identifikimit të subjektit), sipas “Akt-marrëveshjes “TIP” të lidhur me këta fermerë. Lidhja e kësaj “Akt-marrëveshjeje “TIP” në zbatim të regjimit të veçantë të skemës së kompensimit të prodhuesve bujqësorë për qëllime të tatimit mbi vlerën e shtuar, ndihmon në formalizmin e tregut, por nuk sjellë asnjë lehtësim financiar për fermerët, pasi në zbatim të nenit 148 të ligjit nr. 92/2014 “Për tatimin mbi vlerën e shtuar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, norma e kompensimit të prodhuesve bujqësorë është 0 për qind.
8. Në mbështetje të ligjit nr. 9817, datë 22.10.2007, “Për bujqësinë dhe zhvillimin rural”, për vitin 2024, Këshilli i Ministrave me Vendimin nr. 130, datë 6.03.2024 “Për përcaktimin e kriterëve bazë të sektorëve që do të mbështeten dhe të masës së financimit nga fondi i programit për bujqësinë e zhvillimin rural, për vitin 2024” dhe Udhëzimin nr. 6, datë 07.03.2024, “Për kriteret, procedurat dhe mënyrat e administrimit të fondit të Programit për Bujqësinë dhe Zhvillim Rural”, ka miratuar skemën kombëtare të mbështetjes së bujqësisë e zhvillimit rural, nga pritet të përfitojnë mbi 70 mijë fermerë, nëpërmjet 8 masave të ndryshme, prej të cilave përfitojnë mbështetje financiare edhe fermerët prodhues të qumështit.
9. Përfitues për masat e mbështetjes nga fondi i programit për bujqësinë dhe zhvillimin rural janë fermerët individualë, grupet e fermerëve, personat fizikë, personat juridikë, shoqëritë e bashkëpunimit bujqësor (SHBB). Fermerët individualë, personat fizikë, personat juridikë dhe SHBB-të, duhet të jenë të pajisur me NIPT, me status aktiv. Grupi i fermerëve mund të krijohet nga jo më pak se 7 anëtarë, të cilët mund të jenë fermerë individual, persona fizikë dhe/ose juridikë, brenda kufijve administrativ të një bashkie. Në rast aplikimi si grup fermerësh anëtarët e grupit duhet të nënshkruajnë Marrëveshje Tip dakordësie / bashkimi të fermerëve si dhe “Kontratën tip për shitjen e produktit” me një subjekt të licencuar grumbullues/përpunues të produktit, kontrata

këto të cilat nuk përmbajnë dispozita kufizuese për konkurrencën në kuptim të nenit 4, pika 1, të ligjit nr. 9121/2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”.

10. Nga vlerësimi i akteve ligjore, mund të themi se nuk ekzistojnë barriera ligjore për hyrjen në këtë treg të ndërmarrjeve të reja, por ka barriera ekonomike për shkak se investimet fillestare janë të larta, pasi makineritë dhe pajisjet e tjera prodhuese kanë kosto të lartë. Megjithatë çdo ndërmarrje që ka mundësitë ekonomike është e lirë të hyjë në treg.

III. ANALIZA E KONKURRENCËS

III.1 TREGU PËRKATËS

11. Përcaktimi i tregut përkatës është elementi kryesor i analizës së konkurrencës. Referuar nenit 3, pika 7, të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, si dhe Udhëzimit nr. 76, datë 07.04.2008 “Për përcaktimin e tregut përkatës”, *“tregu përkatës përbëhet nga produktet që vlerësohen si të zëvendësueshme nga konsumatorët ose klientët e tjerë, për sa u përket karakteristikave, çmimit dhe funksionimit të tyre dhe që ofrohen ose kërkohen nga ndërmarrjet në një zonë gjeografike me kushte të njëjta konkurrence, zonë kjo e cila veçohet nga zonat e tjera kufizuese”*. Në zbatim të ligjit nr. 9121/2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”, tregu përkatës përfshin tregun e produktit dhe tregun gjeografik.
12. Bazuar në Vendimin e Komisionit të Konkurrencës nr. 1045, datë 29.12.2023, “Për hapjen e procedurës së Hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjeve Erzeni SHPK, Gjiofarma SHA, ADG SHPK (Lufra), SHAKA Boboshticë SHPK në tregun e prodhimit dhe tregtimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit (djathë dhe gjalpë)”, të ndryshuar me VKK nr. 1052, datë 25.01.2024, gjatë hetimit janë marrë në analizë nënproduktet e qumështit djathë dhe gjalpë.
13. Për sa më sipër, kemi të bëjmë me dy nënprodukte të ndryshme të qumështit, djathë dhe gjalpë, prandaj kemi dy tregje përkatëse produkti, të cilat ndahen në nën tregje sipas llojit të qumështit të përdorur për prodhimin e tyre.
14. Tregu përkatës në këtë rast është konsideruar: Tregu i prodhimit, dhe tregtimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit, djathë dhe gjalpë, i ndarë në nën tregje:
- nën tregu i prodhimit, dhe tregtimit me shumicë të djathit të bardhë nga qumështi i lopës;
 - nën tregu i prodhimit, dhe tregtimit me shumicë të djathit të bardhë nga qumështi i deles;
 - nën tregu i prodhimit, dhe tregtimit me shumicë të djathit të bardhë nga qumështi i dhisë;
 - nën tregu i prodhimit, dhe tregtimit me shumicë të djathit kaçkavall nga qumështi i lopës;
 - nën tregu i prodhimit, dhe tregtimit me shumicë të djathit kaçkavall nga qumështi i deles;
 - nën tregu i prodhimit, dhe tregtimit me shumicë të gjalpë nga qumështi i lopës;
- në territorin e Republikës së Shqipërisë.

15. Nga të dhënat e publikuara nga INSTAT, për vitin 2022¹, sasia gjithsej e qumështit të grumbulluar nga të gjitha llojet e bagëtive është rreth 110 mijë tonë. Gjatë kësaj periudhe, sasia e qumështit të lopës të grumbulluar është rreth 87 mijë tonë, sasia e grumbulluar e qumështit të deles në vitin 2022 është rreth 14 mijë tonë dhe sasia e grumbulluar e qumështit nga dhitë është rreth 9 mijë tonë. Nga sasia gjithsej e qumështit të grumbulluar, rreth 13 mijë ton është përdorur për prodhimin e qumështit për konsum njerëzor, pjesa tjetër shkon për përpunim.
16. Për vitin 2023², referuar anketës së vrojtimit të qumështit dhe nënprodukteve të tij, të publikuar nga INSTAT, vihet re se sasia gjithsej e qumështit të grumbulluar nga të gjitha llojet e bagëtive është rreth 101 mijë tonë, nga të cilat 80 mijë ton janë qumësht lope, 13 mijë ton qumësht dele dhe rreth 8 mijë ton janë qumësht dhie. Nga krahasimi i të dhënave konstatohet se ka një ulje të sasisë së grumbulluar të qumështit të lopës, sasi e cila për vitin 2023 ka pësuar një rënie me rreth 14 mijë ton referuar vitit 2021. Ndërsa për vitin 2023, krahasuar me vitin 2022, qumështi i lopës ka një rënie sipas sasisë së grumbulluar me 7 mijë ton, ose rreth 9%. Nga të dhënat e analizuara në procedurën hetimore konstatohet se, për prodhimin e 1 kg djathë (të bardhë ose kaçkavall) duhen 8 deri në 9 litra qumësht. Kjo sasi përbën dhe 80% të kostos së prodhimit të këtij nënprodukti.
17. Në përfundim të periudhës hetimore për importin e qumështit të freskët të lopës, rezulton se sasia e importuar është rritur ndjeshëm nga viti 2022 në vitin 2023 dhe vazhdon të mbetet e konsiderueshme për periudhën janar-qershor 2024. Pjesën më të madhe të importit e zënë ndërmarrjet Erzeni SHPK dhe ADG SHPK, të cilat kanë rritur sasinë e importit gjatë kësaj periudhe. Ndërmarrja Erzeni SHPK ka rritur pjesën e saj në import nga 39.47% në vitin 2022 në 75.65% për periudhën janar-qershor 2024. Ndërkohë, ADG SHPK ka pësuar një rritje më të vogël, por të qëndrueshme, ndërsa ndërmarrjet e tjera kanë pësuar rënie të ndjeshme në importin e tyre.
18. Viti 2023 ka shënuar një rritje të madhe të sasisë së importit të qumështit, duke u rritur me 42.47% krahasuar me vitin 2022, ndërkohë që numri i ndërmarrjeve importuese ka rënë nga 9 në vitin 2022 në 8 në vitin 2023. Ndërsa për periudhën janar-qershor 2024, vetëm 5 ndërmarrje kanë importuar qumësht të freskët të lopës. Kjo rritje e sasisë së importuar, e kombinuar me uljen e numrit të ndërmarrjeve importuese, tregon se ndërmarrjet më të mëdha po marrin pjesë më të madhe të importit.
19. Ndërmarrjet kryesore si Erzeni SHPK dhe ADG SHPK kanë zgjeruar burimet e tyre të furnizimit nga vende të ndryshme, vihet re një ulje e sasisë së qumështit të importuar nga Serbia në favor të vendeve si Hungaria, Kosova dhe Sllovakia. Ndryshimet në burimet e furnizimit sugjerojnë një diversifikim të strategjive të importit nga ndërmarrjet kryesore, për të përfituar nga kushte më të favorshme të tregut ose për të shmangur varësinë nga një vend i vetëm furnizues. Pavarësisht rritjes së sasisë së qumështit të importuar, vihet re një rënie prej 9% në sasinë e grumbulluar të qumështit të prodhuar brenda vendit nga viti 2022 në vitin 2023. Kjo tregon një

¹ <https://www.instat.gov.al/al/temat/bujq%C3%ABsia-dhe-peshkimi/blegtoria/publikimet/2023/qum%C3%ABshti-dhe-n%C3%ABnproduktet-e-tij-2022/>

² <https://www.instat.gov.al/al/temat/bujq%C3%ABsia-dhe-peshkimi/blegtoria/publikimet/2024/qum%C3%ABshti-dhe-n%C3%ABnproduktet-e-tij-2023/>

rënie të prodhimit të qumështit brenda vendit, ndërkohë që ndërmarrjet më të mëdha kanë rritur varësinë nga importet për të përmbushur kërkesat e tregut të brendshëm.

20. Sasia totale e qumështit pluhur të importuar për vitin 2022 është 1,290,875 kg për vitin 2023 është 997,650 kg dhe janar-qershor 2024, është 317,689 kg. Nga konstatimet gjatë inspektimeve rezulton se ndërmarrjet nën hetim nuk përdorin ose përdorin shumë pak qumësht pluhur për nënprodukte të tjera të qumështit që nuk janë objekt i këtij hetimi (kos me fruta, salcë kosi etj.)

21. Për sa më sipër konstatojmë se:

- ndërmarrjet ERZENI SHPK dhe ADG SHPK, të cilat importojnë qumësht të freskët lope vërehet se pjesën më të madhe të importit për të gjithë periudhën e zë ndërmarrja ERZENI SHPK me 39.47% për vitin 2022, për vitin 2023 realizon 52% të sasisë totale të importuar dhe 75.65% për periudhën janar-qershor 2024. Vihet re se për vitin 2023 ka një rritje prej 53.6% krahasuar me vitin 2022, për vitin 2022 ERZENI SHPK është e vetmja ndërmarrje e cila importon nga tre vende të ndryshme dhe për vitin 2023 importon qumësht të freskët lope nga katër vende të ndryshme.
- për periudhën janar-qershor 2024 vihet re se ndërmarrja ERZENI SHPK ka rritur sasinë e importit nga vende të tjera si Hungaria, Kosova dhe Sllovakia duke ulur sasinë e qumështit të importuar nga Serbia. E njëjta situatë paraqitet edhe për ndërmarrjen ADG SHPK përkatësisht me 30.76% për vitin 2022, për vitin 2023 rreth 36.32% dhe për periudhën janar-qershor 2024 rreth 14.4% të totalit të importit sipas sasisë. Sasia e importuar për ndërmarrjen ADG SHPK ka një rritje prej 51.3% nga viti 2022 në vitin 2023.
- për ndërmarrjen Erzeni SHPK, sasia e importuar e qumështit të freskët të lopës për vitin 2023 është rritur me rreth 120% krahasuar me vitin 2022, përkatësisht nga 2,258,770 litra në 5,127,989 litra. Për vitin 2022 sasia e importuar e qumështit të freskët të lopës për ndërmarrjen Erzeni SHPK është rreth 16.5% e sasisë totale të qumështit të lopës dhe rreth 20% krahasuar kjo me sasinë e blerë brenda vendit.
- për ndërmarrjen ADG SHPK, sasia e importuar e qumështit të freskët të lopës për vitin 2023 është rritur me rreth 105%, përkatësisht nga 1,760,300 litra në 3,613,377 litra. Për vitin 2022 sasia e importuar e qumështit të freskët të lopës për ndërmarrjen ADG SHPK është rreth 25% e sasisë totale të qumështit të lopës dhe rreth 34% krahasuar kjo me sasinë e blerë brenda vendit.

22. Si përfundim, nga analizimi i sasive të importuara dhe grumbulluara (blerje brenda vendit) të qumështit të freskët të lopës, çmimit të importit të qumështit të freskët të lopës, çmimit të blerjes brenda vendit si dhe çmimit të qumështit në vendet e BE vihet re se dyfishimi i sasisë së importuar të ndërmarrjeve Erzeni SHPK dhe ADG (Lufra) SHPK për vitin 2023, ka ardhur si pasojë e uljes së çmimit të importit dhe rritjes së çmimit të blerjes brenda vendit me një diferencë prej rreth 8%.

23. Për produktin djathë nga qumështi i lopës ndërmarrjet nën hetim zënë rreth 9.7% për vitin 2022 dhe rreth 15% për vitin 2023 të sasisë së prodhuar të tregut në nivel kombëtar.

- Gjatë vitit 2022, ERZENI SHPK ka prodhuar gjithsej 442,755 kg djathë nga qumështi i lopës, që përfaqëson 5.1% të prodhimit total të djathit nga qumështi i lopës. ADG SHPK ka prodhuar gjithsej 326,297 kg djathë, që është 3.8% e

prodhimit total. Shaka Boboshticë SHPK ka prodhuar 65,105 kg djathë, duke përfaqësuar 0.8% të totalit. GJIROFARM SHA ka prodhuar 5,952 kg djathë, që përfaqëson vetëm 0.1% të totalit të prodhimit nga qumështi i lopës. Ndërmarrjet e tjera kanë prodhuar 7,788,179 kg, që përbën 90.3% të prodhimit total. Totali i prodhimit për vitin 2022 është 8,628,288 kg djathë nga qumështi i lopës.

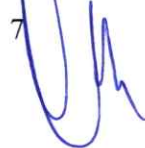
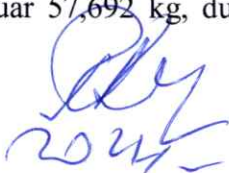
- Gjatë vitit 2023, ndërmarrja ERZENI SHPK ka prodhuar gjithsej 839,834 kg djathë nga qumështi i lopës, që përfaqëson 10.5% të prodhimit total të djathit nga qumështi i lopës. ADG SHPK ka prodhuar 283,608 kg, që është 3.5% e prodhimit total. SHAKA BOBOSHTICË SHPK ka prodhuar 73,474 kg, duke përfaqësuar 0.9% të totalit. GJIROFARM SHA ka prodhuar 3,791 kg, që përfaqëson vetëm 0.05% të totalit të prodhimit të djathit nga qumështi i lopës. Ndërmarrjet e tjera kanë prodhuar 6,795,162 kg, që përbën 85% të prodhimit total të djathit nga qumështi i lopës. Totali i prodhimit për vitin 2023 është 7,995,870 kg djathë nga qumështi i lopës.

24. Për produktin djathë nga qumështi i deles, ndërmarrjet nën hetim zënë rreth 18 % për vitin 2022 dhe rreth 17% për vitin 2023 të sasisë së prodhuar të tregut në nivel kombëtar.

- Gjatë vitit 2022, ndërmarrja ERZENI SHPK ka prodhuar gjithsej 222,615 kg djathë nga qumështi i deles, që përfaqëson 8.1% të prodhimit total të djathit nga qumështi i deles. SHAKA BOBOSHTICË SHPK ka prodhuar 85,475 kg djathë, që është 3.1% e prodhimit total. GJIROFARM SHA ka prodhuar 181,178 kg, duke zënë 6.6% të totalit. Ndërmarrjet e tjera kanë prodhuar 2,258,125 kg, që përbën 82.2% të prodhimit total të djathit nga qumështi i deles. Totali i prodhimit për vitin 2022 është 2,747,393 kg.
- Gjatë vitit 2023, ndërmarrja ERZENI SHPK ka prodhuar gjithsej 220,300 kg djathë nga qumështi i deles, që përfaqëson 9.2% të prodhimit total. SHAKA BOBOSHTICË SHPK ka prodhuar 90,356 kg, që është 3.8% e prodhimit total. GJIROFARM SHA ka prodhuar 98,343 kg, duke përfaqësuar 4.1% të totalit. Ndërmarrjet e tjera kanë prodhuar 1,983,009 kg, që përbën 82.9% të prodhimit total të djathit nga qumështi i deles. Totali i prodhimit për vitin 2023 është 2,392,009 kg djathë nga qumështi i deles.

25. Për produktin djathë nga qumështi i dhisë, ndërmarrjet nën hetim zënë rreth 33% për vitin 2022 dhe rreth 24% për vitin 2023 të sasisë së prodhuar të tregut në nivel kombëtar.

- Gjatë vitit 2022, ndërmarrja ERZENI SHPK ka prodhuar gjithsej 156,612 kg djathë nga qumështi i dhisë, që përfaqëson 12.6% të prodhimit total të djathit nga qumështi i dhisë. SHAKA BOBOSHTICË SHPK ka prodhuar 160,870 kg djathë, që është 12.9% e prodhimit total. GJIROFARM SHA ka prodhuar 87,120 kg, duke përfaqësuar 7.0% të totalit. Ndërmarrjet e tjera kanë prodhuar 838,082 kg, që përbën 67.4% të prodhimit total të djathit nga qumështi i dhisë. Totali i prodhimit për vitin 2022 është 1,242,684 kg.
- Gjatë vitit 2023, ndërmarrja Erzeni SHPK ka prodhuar gjithsej 105,140 kg djathë nga qumështi i dhisë, që përfaqëson 8.4% të prodhimit total. SHAKA BOBOSHTICË SHPK ka prodhuar 139,109 kg, që është 11.1% e prodhimit total. GJIROFARM SHA ka prodhuar 57,692 kg, duke përfaqësuar 4.6% të totalit

Ndërmarrjet e tjera) kanë prodhuar 948,310 kg, që përbën 75.8% të prodhimit total. Totali i prodhimit për vitin 2023 është 1,250,251 kg djathë nga qumështi i dhisë.

26. Për produktin gjalpë, ndërmarrjet nën hetim zënë rreth 28% për vitin 2022 dhe rreth 52% për vitin 2023 të sasisë së prodhuar të tregut në nivel kombëtar.

- Gjatë vitit 2022, ndërmarrja ERZENI SHPK ka prodhuar gjithsej 169,904 kg gjalpë, që përfaqëson 21.7% të prodhimit total të gjalpë. ADG SHPK ka prodhuar 36,230 kg gjalpë, që është 4.6% e prodhimit total. SHAKA BOBOSHTICË SHPK ka prodhuar 9,090 kg, duke përfaqësuar 1.2% të totalit. GJIROFARM SHA ka prodhuar 999 kg, që përfaqëson 0.1% të totalit të prodhimit. Ndërmarrjet e tjera kanë prodhuar 566,382 kg, që përbën 72.4% të prodhimit total të gjalpë. Totali i prodhimit për vitin 2022 është 782,605 kg gjalpë.
- Gjatë vitit 2023, ndërmarrja ERZENI SHPK ka prodhuar gjithsej 163,000 kg gjalpë, që përfaqëson 26.8% të prodhimit total. ADG SHPK ka prodhuar 81,803 kg, që është 13.4% e prodhimit total. SHAKA BOBOSHTICË SHPK ka prodhuar 8,687 kg, duke përfaqësuar 1.4% të totalit. GJIROFARM SHA ka prodhuar 393 kg, që përfaqëson 0.1% të prodhimit total të gjalpë. Ndërmarrjet e tjera kanë prodhuar 354,468 kg, që përbën 58.3% të prodhimit total. Totali i prodhimit për vitin 2023 është 608,352 kg gjalpë.

27. Referuar të dhënëve të shitjeve rezulton se:

- Në vitin 2022, Erzeni SHPK ka shitur 431,423 kg djathë nga qumështi i lopës, 221,079 kg djathë nga qumështi i deles dhe 126,056 kg djathë nga qumështi i dhisë. Në vitin 2023, shitjet e djathit nga qumështi i lopës u rritën me 13.7% duke arritur në 490,720 kg, ndërsa shitjet e djathit nga qumështi i deles ranë me 24.9% në 165,822 kg dhe ato të djathit nga qumështi i dhisë ranë me 43.4% duke shkuar në 71,335 kg. Në periudhën janar – qershor 2024, Erzeni SHPK ka shitur 243,260 kg djathë nga qumështi i lopës, 54,272 kg djathë nga qumështi i deles dhe 35,945 kg djathë nga qumështi i dhisë.
- Në vitin 2022, ADG SHPK ka shitur 311,223 kg djathë nga qumështi i lopës. Në vitin 2023, shitjet ranë me 21.3% duke arritur në 244,884 kg. Në periudhën janar – qershor 2024, ADG SHPK ka shitur 125,685 kg djathë nga qumështi i lopës.
- Në vitin 2022, SHAKA BOBOSHTICË SHPK ka shitur 63,363 kg djathë nga qumështi i lopës, 81,908 kg djathë nga qumështi i deles dhe 148,569 kg djathë nga qumështi i dhisë. Në vitin 2023, shitjet e djathit nga qumështi i lopës ranë me 0.7% duke arritur në 62,913 kg, ndërsa shitjet e djathit nga qumështi i deles u rritën me 11.9% duke shkuar në 91,672 kg dhe të djathit nga qumështi i dhisë ranë me 5.2% duke arritur në 140,791 kg. Në periudhën janar – qershor 2024, Shaka Boboshticë SHPK ka shitur 39,800 kg djathë nga qumështi i lopës, 46,354 kg djathë nga qumështi i deles dhe 73,030 kg djathë nga qumështi i dhisë.
- Në vitin 2022, Gjiofarma SHA ka shitur 4,795 kg djathë nga qumështi i lopës, 85,067 kg djathë nga qumështi i deles dhe 29,266 kg djathë nga qumështi i dhisë. Në vitin 2023, shitjet e djathit nga qumështi i lopës ranë me 37.0% duke arritur në 3,022 kg, ndërsa shitjet e djathit nga qumështi i deles ranë me 22.4% duke arritur në 66,058 kg, dhe ato të djathit nga qumështi i dhisë ranë me 28.8% duke shkuar në 20,842 kg. Në periudhën janar – qershor 2024, Gjiofarma SHA ka shitur 1,909

kg djathë nga qumështi i lopës, 20,847 kg djathë nga qumështi i deles dhe 13,616 kg djathë nga qumështi i dhisë.

- Erzeni SHPK ka shitur 166,059 kg gjalpë në vitin 2022. Në vitin 2023, sasia e shitur ka rënë në 144,387 kg, që përfaqëson një ulje prej 13.03%. Gjatë periudhës janar-qershor të vitit 2024, Erzeni SHPK ka shitur 75,165 kg gjalpë. Shaka Boboshticë SHPK ka shitur 9,385 kg gjalpë në vitin 2022. Në vitin 2023, sasia e shitur ka rënë në 7,467 kg, duke përfaqësuar një ulje prej 20.44%. Për periudhën janar-qershor të vitit 2024, ndërmarrja ka shitur 4,367 kg gjalpë. Gjirfarm SHA ka shitur një sasi shumë të vogël gjalpi në vitin 2022, me vetëm 1,046 kg të shitura. Në vitin 2023, sasia e shitur ka rënë më tej në 401 kg, që përfaqëson një rënie prej 61.66%. Gjatë periudhës janar-qershor të vitit 2024, kjo kompani ka shitur vetëm 20 kg gjalpë. ADG SHPK ka shitur 65,410 kg gjalpë në vitin 2022. Në vitin 2023, sasia e shitur ka treguar një rritje të lehtë duke arritur në 75,003 kg, me një rritje prej 14.67%. Në periudhën janar-qershor 2024, ndërmarrja ka shitur 50,099 kg gjalpë.

III.2 VLERËSIMI I SJELLJES SË NDËRMARRJEVE NË TREG

28. Referuar çmimeve të blerjes rezulton se çmimi i blerjes së qumështit të freskët të lopës brenda vendit, edhe pse ka një trend rritës përgjatë periudhës hetimore, qëndron pothuajse në të njëjtat nivele me atë të blerjes jashtë vendit deri në janar të vitit 2023. Për periudhën shkurt-mars 2023 çmimi i importit ka pësuar një rënie të konsiderueshme dhe për pasojë disa prej ndërmarrjeve kryesore në vend kanë rritur sasinë e importuar të qumështit të freskët gjë e cila reflektohet edhe në ndryshimin e çmimeve të tregut.
29. Sipas të dhënave të raportit të Komisionit Evropian “Observatori i Tregut të Qumështit”³, gusht 2023, çmimi i qumështit në vendet e Evropës ka ardhur në rritje që në shkurt të vitit 2021, rritje e cila ka vazhduar edhe përgjatë vitit 2022, ndërsa nga janari deri në gusht 2023 çmimi i qumështit ka pësuar ulje.
30. Referuar të dhënave ekonomike për vitin 2022 disa nga ndërmarrjet që operojnë në nëntregjet e prodhimit dhe shitjes së produkteve djathë dhe gjalpë kanë një normë fitimi deri në 10.65 %. Për vitin 2023 vihet re se ndërmarrjet që operojnë në nëntregjet e prodhimit dhe shitjes së produkteve djathë dhe gjalpë kanë një normë fitimi deri në 13.8%. Sa i përket ndërmarrjeve nën hetim: ERZENI SHPK, ADG SHPK, GJIROFARMA SHA, SHAKA BOBOSHTICË SHPK rezultojnë me normë fitimi nga 2% deri në 7%, pra më të vogël se 10%.

III.2.1 FUQIA EKONOMIKE DHE FINANCIARE

31. Referuar treguesit të përfitueshmërisë ROA, me rezultatin më të lartë për vitin 2022 janë përkatësisht Erzeni SHPK dhe ADG SHPK. Ndërmarrja me ROA më të ulët është GJIROFARMA SHA dhe pranë saj me një diferencë të vogël pozitive prej 0.39% renditet ndërmarrja SHAKA BOBOSHTICË SHPK. Pothuajse të gjitha ndërmarrjet

³ https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2023-09/eu-rae-milk-prices_en.pdf

- reflektojnë një trend rritës për vitin 2023 duke përjashtuar ndërmarrjen GJIROFARMA Sha e cila ka një ulje me 0.15%.
32. Referuar treguesit të përfitueshmëris ROE, me rezultatin më të lartë për vitin 2022 dhe 2023 janë përkatësisht ERZENI SHPK dhe ADG SHPK. Ndërmarrja me ROE më të ulët është GJIROFARMA SHA dhe pranë saj me një diferencë pozitive prej 1.32% është ndërmarrja SHAKA BOBOSHTICË SHPK. Ndërmarrjet ERZENI SHPK dhe SHAKA BOBOSHTICË SHPK reflektojnë një rritje të ROE-s përkatësisht me 1.17% dhe 1.18% ndërsa ndërmarrjet ADG SHPK dhe GJIROFARMA SHA reflektojnë një ulje përkatësisht me 1.73% dhe 0.33 %.
33. Referuar treguesit të përfitueshmëris për normën e fitimit rezulton se normën më të lartë për vitin 2022 e ka ERZENI SHPK ndërsa ADG SHPK e ka 4.69%, GJIROFARMA SHA e ka 4.17%. Në vitin 2023 paraqitet po e njëjta situatë për sa i përket ndërmarrjeve me normën më të madhe dhe atë më të ulët. Për vitin 2023 Ndërmarrjet Erzeni SHPK dhe SHAKA BOBOSHTICË SHPK reflektojnë një rritje të normës së fitimit përkatësisht me 0.8% dhe 0.02% ndërsa ndërmarrjet ADG SHPK dhe GJIROFARMA SHA reflektojnë një ulje përkatësisht me 0.07 % dhe 0.38 %.
34. Referuar treguesit të përfitueshmërisë për fitimin neto rezulton se për vitin 2022 ndërmarrja me fitimin më të lartë është ERZENI SHPK me 118,729,296 Lekë ndërsa ajo me fitimin neto më të ulët është SHAKA BOBOSHTICË SHPK me 5,168,178 Lekë. Për vitin 2023 pothuajse në të gjitha ndërmarrjet reflektohet një rritje e fitimit neto përveç rastit të ndërmarrjes GJIROFARMA SHA e cila rezulton me një fitim neto më të ulët se viti 2022.
35. Referuar të dhënave ekonomike, për vitin 2023, për ndërmarrjet nën hetim: ERZENI SHPK, ADG SHPK, GJIROFARMA SHA, SHAKA BOBOSHTICË SHPK, rezultojnë me normë fitimi nga 2% deri në 7%, pra më të vogël se 10%.
36. Në tregun e prodhimit, përpunimit dhe tregtimit të qumështit dhe nënprodukteve të tij, nuk ka barriera ligjore, pra nuk ka ndonjë kufizim apo barrierë administrative të parashikuar nga legjislacioni shqiptar për hyrjen në treg të operatorëve të rinj që të veprojnë në këtë treg, por ka barriera ekonomike për shkak të investimeve të larta fillestare. Megjithatë çdo ndërmarrje që ka mundësitë ekonomike është e lirë të hyjë në treg. Në nëntregjet e shitjes së djathë dhe gjalpë konstatohet se ka konkurrencë potenciale dhe fuqi kundërvepruese të blerësve.
37. Duke marrë parasysh kriteret e vlerësimit të pozitës dominuese, si: pjesën e tregut të ndërmarrjeve, barrierat për hyrjen në treg, konkurrencën potenciale, fuqinë kundërvepruese të blerësve, fuqinë ekonomike dhe financiare të ndërmarrjeve, bazuar në nenin 8 të ligjit nr. 9121/2003, rezulton se nuk ka ndërmarrje me pozitë dominuese në tregun përkatës, për rrjedhojë nuk jemi në kushtet e zbatimit të nenit 9 të ligjit nr. 9121/2003. Për këto arsye në raportin e hetimit të thelluar nuk është bërë vlerësimi i sjelljes së ndërmarrjeve në kuptim të nenit 9 të ligjit nr. 9121/2003.

III.2.2 ANALIZA E KOSTOS

38. Në lidhje me analizën e kostove të ndërmarrjeve nën hetim për produktet : djathë i bardhë lope, djathë kaçkavall lope, gjalpë lope, djathë i bardhë dele, djathë kaçkavall dele, djathë i bardhë dhie, rezultojnë se për periudhën nën hetim kostot e prodhimit të

10

ndërmarrjeve paraqiten të ndryshme midis ndërmarrjeve. Vihet re se përgjatë vitit 2022, ka rritje të kostove të nënprodukteve të prodhuara nga qumështi i lopës, ndërsa gjatë vitit 2023 ka rritje të kostove të nënprodukteve të prodhuara nga qumështi i deles dhe i dhisë, e cila përkon dhe me rritjen e çmimit të blerjes së lëndës së parë të qumështit, i cili zë rreth mbi 80% të koston së prodhimit.

39. Nga të dhënat e analizuara për koston e produktit "Djathë i bardhë LOPE," vihet re se ADG SHPK ka pasur një rritje të kostove prej 8.3% nga viti 2022 në vitin 2023, ndërsa Erzeni SHPK ka patur një rritje më të madhe prej 18.4%. Ndryshe, Boboshtica SHPK ka pasur një ulje të lehtë prej 1.7%. Gjatë gjithë periudhës hetimore, Boboshtica SHPK ka mbajtur kosto më të larta se ADG SHPK dhe Erzeni SHPK, veçanërisht në periudhën janar-qershor 2024, ku kostot e saj vazhdojnë të jenë më të larta. Në këtë periudhë, Erzeni SHPK dhe ADG SHPK kanë patur një rënie të lehtë të kostove me 4.3% dhe 0.5% përkatësisht, duke sjellë vlera më të përafërta mes tyre.
40. Nga të dhënat e analizuara për koston e produktit djathë kaçkavall lope, vihet re se ndërmarrja ADG SHPK ka pasur një rritje të kostove prej 8.3% nga viti 2022 në 2023 dhe një rritje të ndjeshme prej 20.6% në periudhën janar-qershor 2024. Erzeni SHPK gjithashtu ka pësuar një rritje të ndjeshme prej 14.7% në të dyja periudhat. Ndërkohë, ndërmarrja Boboshtica SHPK ka pasur një rënie të kostove prej 7% në vitin 2023 dhe 4.3% në periudhën janar-qershor 2024. Megjithëse Boboshtica SHPK ka pasur historikisht kosto më të larta, ulja e kostove në vitin 2023 dhe 2024 ka sjellë ngushtimin e diferencës me ADG SHPK dhe Erzeni SHPK, të cilat kanë pësuar rritje të qëndrueshme të kostove.
41. Nga të dhënat e analizuara, vihet re se në vitin 2023 ka pasur një rritje të ndjeshme të kostove për ndërmarrjet Gjirofarma SHA (22%) dhe Erzeni SHPK (26%), ndërsa Boboshtica SHPK ka patur vetëm një rritje të vogël prej 2.5%, duke treguar një stabilitet më të madh. Gjatë periudhës janar-prill 2023, kostot për Erzeni SHPK dhe Gjirofarm SHA u bënë të përafërta, por më të larta se ato të Boboshtica SHPK. Në gjysmën e parë të vitit 2024, ka një rënie të konsiderueshme të kostove për Erzeni SHPK (10.9%) dhe Boboshtica SHPK (10.8%). Për Gjirofarma SHA nuk ka të dhëna për vitin 2024, pasi kostoja llogaritet në bazë të dhënave vjetore.
42. Nga të dhënat e analizuara për produktin djathë i bardhë dele, vihet re se, për shkak të lëndës së parë të njëjtë, tendencat janë të ngjashme me ato të djathit kaçkavall dele. Në vitin 2023, Gjirofarm SHA ka pasur një rritje të madhe të kostove prej 48.8%, ndërsa Erzeni SHPK ka patur një rritje prej 23.8%, dhe Boboshtica SHPK një rritje më të moderuar prej 7.1%. Gjatë vitit 2022, Boboshtica SHPK ka pasur kosto më të larta, por kjo situatë ndryshoi në 2023, me Gjirofarm SHA që u bë ndërmarrja me koston më të lartë. Në periudhën janar-qershor 2024, ka një rënie të kostove për Erzeni SHPK 7.8% dhe Boboshtica SHPK 9.2%, ndërsa për Gjirofarm SHA nuk ka të dhëna për vitin 2024, pasi përllogaritet në bazë vjetore.
43. Nga të dhënat e analizuara për koston e produktit djathë i bardhë dhie, vihet re se Gjirofarm SHA ka pësuar një rritje të madhe të kostove prej 41.6% nga viti 2022 në 2023, ndërsa Erzeni SHPK ka pasur një rritje prej 32.4% dhe Boboshtica SHPK një rritje më të moderuar prej 3.5%, duke treguar një stabilitet relativ. Gjatë vitit 2022, Boboshtica SHPK kishte kosto më të larta, por situata ndryshoi në fillim të vitit 2023, kur Gjirofarm SHA u bë ndërmarrja me koston më të lartë. Në periudhën janar

qershor 2024, Erzeni SHPK ka patur një rënie të kostove prej 15.7% dhe Boboshtica SHPK një rënie prej 9.9%, duke reflektuar ndryshime në strukturën e kostove. Për Gjirofarm SHA nuk kemi të dhëna të përditësuara për vitin 2024.

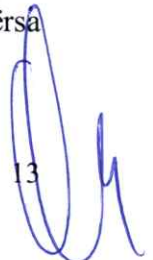
III.2.3 ANALIZA NË LIDHJE ME ÇMIMIN

44. Sipas informacioneve të administruara gjatë inspektimeve në ndërmarrjet e prodhimit dhe tregtimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit ka rezultuar se çmimi i qumështit dhe për rrjedhojë edhe i nënprodukteve të tij ka pësuar rritje kryesisht gjatë vitit 2022. Arsyeja kryesore e rritjes së çmimit të nënprodukteve të qumështit është rritja e çmimit të qumështit të freskët nga fermerët, i cili është lëndë e parë për nënproduktet që prodhohen. Sipas fermerëve arsyet e rritjes së çmimit të qumështit janë: rritja e kostos së bazës ushqimore të bagëtive; zvogëlimi i numrit të krerëve, e cila konfirmohet dhe nga statistikat e INSTAT, sepse ka rënë numri i krerëve që mbarështohen në vendin tonë; rritja e çmimit të plastikës (ambalazhi), karburantit, gazit dhe energjisë elektrike.
45. Referuar publikimit të DPT⁴ “Fatura tatimore, deklarimi dhe norma e kompensimit për fermerët përfitues nga skema”, si dhe në zbatim të Udhëzimit të Ministrit të Financave nr. 19, datë 03.11.2014, konstatohet se:
- Në rastin kur blerësi personi i tatueshëm, paraqitet në adresën e fermerit dhe transporton mallrat me mjetet e tij nga adresa e fermerit në adresën ku blerësi kryen veprimtarinë ekonomike, atëherë fatura tatimore i lëshohet fermerit nga blerësi në momentin që malli bëhet i disponueshëm prej blerësit, dhe fatura shoqëron mallin në adresën e blerësit. Në këtë rast në faturë shënohen edhe të dhënat e transportuesit.
 - Fermeri i pajisur me NIPT, nuk duhet të pajiset me blloqe të faturave tatimore me TVSH nga drejtoritë rajonale tatimore, pasi fatura në emër të fermerit lëshohet nga blerësi prej faturave tatimore të tij.
 - Blerësi i produkteve bujqësore plotëson faturën me të dhënat e kërkuara dhe në rolin e blerësit e mban vetë faturën origjinale, e cila i jep të drejtën e zbritjes së TVSH-së së shënuar në faturë. Shitësi fermer pajiset me kopjen e dytë të faturës tatimore me TVSH, faturë e cila ruhet prej tij si dokument që vërteton furnizimin (shitjen) e kryer.
 - Personi i tatueshëm blerës i produkteve të fermerit, i cili për zbatimin e kësaj skeme ngarkohet të lëshojë faturë tatimore, jo vetëm për shitjet që kryen, por edhe faturë në emër të fermerit si blerës i produkteve të tij, lejohet të përdorë faturë tatimore kompjuterike me numër serial unik dhe të papërsëritshëm të printuar nga sistemi i tij i regjistrimeve, sipas kushteve dhe procedurave të përcaktuara në ligjin e procedurave tatimore.
46. Bazuar në shkresën e DPT nr. 27/89 prot., datë 30.09.2024, referuar nenit 7.3 të udhëzimit nr. 16, datë 3.4.2020, “Për faturën dhe sistemin e monitorimit të qarkullimit”, në rastet e furnizimeve rastësore të marra nga individë të ndryshëm që nuk kanë cilësinë e tregtarit, përfshirë prodhuesit bujqësorë që nuk janë pjesë e skemës së kompensimit, tatimpaguesi (pra blerësi) lëshon një auto faturë pa llogaritur

⁴ <https://www.tatime.gov.al/shkarko.php?id=6230>

TVSH-në. Kjo faturë duhet të vërtetohet nga individ i furnizues nëpërmjet nënshkrimit dhe të dhënave të tjera identifikuese të tij si emër/mbiemër dhe numër personal identifikimi, të cilat duhet të regjistrohen në faturë. Tatimpaguesi, si marrës i furnizimit është i detyruar që të shënojë në faturën e përgatitur për veten e tij edhe NIPT-in e tij. Fatura e lëshuar nga blerësi, person i tatueshëm si subjekt i tatimit mbi vlerën e shtuar apo i tatimit mbi fitimin ose tatimit të thjeshtuar mbi fitimin, është dokumenti që justifikon shpenzimet e zbritshme të biznesit për efekt të llogaritjes së tatimit mbi fitimin dhe tatimit të thjeshtuar mbi fitimin.

47. Sa më sipër mënyra e pagesës midis fermerëve dhe prodhuesve të nënprodukteve të qumështit është në varësi të blerësit (ndërmarrjet përpunuese). Kjo situatë nuk ndodh në këtë mënyrë nëse lënda e parë blihet tek një ndërmarrje/fermë SHPK që prodhon vet qumësht.
48. Gjatë analizimit të listave të furnizimit të marra nga ndërmarrjet nuk rezultonte që i njëjti fermer të ishte furnizues në të njëjtën kohë i dy ndërmarrjeve përveç se në një rast të evidentuar. Ndërmarrja Vjen SHPK me adresë në Fier shërbente si furnizues për ndërmarrjet ERZENI SHPK dhe GJIROFARMA SHA.
49. Bazuar në inspektimet e zhvilluara nga data 29/01/2024 deri më 01/02/2024 dhe gjithashtu nga analizimi i procesverbaleve të marra në ndërmarrje, fotografimin e ambienteve dhe shpjegimeve të dhëna nga ndërmarrjet rezultoi që të gjitha magazinat e ndërmarrjeve kishin sasi të magazinuara të nënprodukteve që janë pjesë e hetimit.
50. Referuar sasisë më të lartë të blerë të qumështit të lopës për vitin 2022 rezultojnë se janë ndërmarrjet ADG shpk me 12,823,344 litra, Erzeni SHPK me 11,462,629 litra, Shaka Boboshticë SHPK me 1,225,610 litra dhe Gjirofarma sha me 503,678 litra. Për vitin 2023 vihet re një rritje e sasisë së blerë nga Erzeni SHPK duke arritur në nivelin e 16,082,195 litra dhe ADG SHPK duke arritur në vlerën 14,195,742 litra ndërsa dy ndërmarrjet e tjera kanë një rënie të blerjeve për Shaka Boboshticë SHPK në 664,609 litra dhe Gjirofarma SHA në 500,328 litra.
51. Në vlerësimin e çmimit mesatar mujor të blerjes nga ndërmarrjet Erzeni SHPK, Gjirofarma SHA dhe Shaka Boboshticë SHPK rezultoi të ketë çmime të përafërta (ndryshon në intervalin nga 1.1 lek deri në 4.58 lek) gjatë muajve janar, shkurt dhe mars të vitit 2022. Në muajt qershor, korrik dhe tetor të vitit 2022 dhe në nëntor të 2023 vihet re një çmim shumë i përafërt blerje (ndryshon në intervalin nga 0.6 deri në 1.7 lek) nga ndërmarrjet Shaka Boboshticë SHPK dhe ADG SHPK. Në shkurt dhe dhjetor të vitit 2023 vihet re një çmim shumë i përafërt (ndryshon në intervalin nga 0.3 lek deri në 1.3 lek) blerje nga ndërmarrjet Gjirofarma SHA dhe ADG SHPK. Për periudhën janar-qershor 2024 vihet re që në muajin qershor të gjitha ndërmarrjet kanë çmimin blerës më të lirë për vitin.
52. Referuar sasisë më të lartë të blerë të qumështit të dhisë për vitin 2022 rezultojnë të jenë Erzeni SHPK me 1,126,117 litra, Shaka Boboshticë SHPK me 765,753 litra dhe gjirofarma SHA me 292,247 litra. Ndërmarrja Gjirofarma SHA rezultoi që disa muaj të mos ketë realizuar blerje. Për vitin 2023 rezultoi një rritje e sasisë së blerë nga ndërmarrja Shaka Boboshticë SHPK në 1,128,007 litra ndërsa dy ndërmarrjet e tjera rezultojnë me ulje të sasisë së blerë ku Erzeni SHPK ka blerë 468,452 litra ndërsa Gjirofarma SHA 282,509 litra,

13

53. Nga analiza e çmimit mesatar vihet re se në majt shkurt dhe mars të vitit 2022 ndërmarrjet Erzeni SHPK dhe Shaka Boboshticë SHPK kanë çmime shumë të përafërta (ndryshon në intervalin nga 0.2 lek në 0.95 lek) ndërsa në muajt prill dhe maj të po të njëjtit vit ndërmarrjet Shaka Boboshticë SHPK dhe Gjiofarma SHA kanë një çmim shumë të përafërt të blerjes (ndryshon me 0.3 lek). Në muajt e tjerë vihet re që çmimi i blerjes për ndërmarrjet e marra nën hetim është i ndryshëm. Për periudhën janar-mars 2024 ndërmarrja Gjiofarma SHA rezulton të mos ketë blerje.
54. Referuar sasisë më të lartë të blerë të qumështit të deles për vitin 2022 rezulton të jetë ndërmarrja Erzeni SHPK me 1,165,061 litra ndërsa dy ndërmarrjet e tjera përkatësisht Gjiofarma SHA ka blerë 520,184 litra dhe Shaka Boboshticë SHPK ka blerë 369,332 litra. Për vitin 2023 ndërmarrja Shaka Boboshticë SHPK rezulton me rritje të blerjeve duke shkuar në sasinë 435,649 litra ndërsa dy ndërmarrjet e tjera kanë blerë me pak se në vitin 2022. Ndërmarrja Erzeni SHPK ka blerë 930,819 litra ndërsa Gjiofarma SHA 441,397 litra. Vlen të theksohet që ndërmarrja Gjiofarma SHA në muajt e ndryshëm të periudhës të marrë nën hetim rezulton të mos ketë blerje.
55. Nga analiza e çmimit mesatar të blerjes vihet re se në periudhën janar-mars të vitit 2022, në muajt qershor dhe shtator të vitit 2022 dhe periudhën mars - gusht të vitit 2023 ndërmarrjet Erzeni SHPK dhe Gjiofarma SHA të kenë çmime shumë të përafërta me njëra-tjetrën në blerje (ndryshon në intervalin nga 0.2 lek në 2.8 lek). Po ashtu rezulton se në muajt prill-maj të vitit 2022 ndërmarrjet Gjiofarma SHA dhe Shaka Boboshticë SHPK kanë një çmim shumë të përafërt në blerje (ndryshon në intervalin nga 0.1 lek në 1.3 lek). Për periudhën janar - qershor 2024 ndërmarrja Gjiofarma SHA rezulton të ketë blerjet me çmimin më të lartë në krahasim me dy ndërmarrjet e tjera.
56. Bazuar sa më sipër, konstatohet se për ndërmarrjet nën hetim për periudhën hetimore furnizimi me lëndë të parë qumësht bëhet tek fermerë të ndryshëm në zona të ndryshme gjeografike dhe si rezultat nuk kanë përdorur furnizime të përbashkëta në kuptim të nenit 4 pika b,c të ligjit nr. 9121/2003.
57. Nga analiza e çmimeve të blerjes për sa i përket qumështit të deles, rezulton se ndërmarrjet Erzeni SHPK dhe Gjiofarma SHA kanë pasur çmim të njëjtë (160 lek/litrë) gjatë periudhës mars – maj 2023 për produktin qumësht dele respektivisht Erzeni SHPK 62 – 66 % të sasisë së blerë, ndërsa Gjiofarma SHA me 100 % të sasisë së blerë, kjo periudhë përkon me rritjen e kostos së prodhimit të djathit të bardhë dhe kaçkavall të deles, si dhe rritjen e çmimeve të shitjes së këtyre produkteve, por blerjet janë realizuar në zona të ndryshme gjeografike dhe nga fermerë të ndryshëm. Theksojmë faktin se siç dhe përmendur më sipër, informaliteti në këtë industri, sjell pasoja për vlerësimin sa më efektiv të konkurrencës.
58. Nga analiza e çmimeve mesatare mujore të blerjes së qumështit të lopës dhe dhisë për ndërmarrjet Erzeni SHPK, ADG SHPK, SHAKA Boboshticë SHPK dhe Gjiofarma SHA janë të ndryshme nga njëra - tjetra me diferenca që kanë variuar nga 0,3 - 46% për qumështin e lopës dhe nga 0.3 % - 27 % për qumështin e dhisë përgjatë periudhës hetimore, duke mos vërejtur shenja të një sjellje të bashkërenduar në kuptim të nenit 4 të ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”.
59. Nga krahasimi i çmimeve të blerjes së qumështit të lopës, kostove mesatare mujore të prodhimit të djathit të bardhë dhe kaçkavall të lopës me çmimet mesatare mujore të

shitjes të këtyre nënprodukteve për ndërmarrjen ERZENI SHPK , vihet re se përgjatë vitit 2022 si rezultat i rritjes së çmimit të blerjes së qumështit të lopës i cili është komponenti i kostos më me peshë në prodhimin e djathit të bardhë dhe kaçkavall të lopës, ka reflektuar në rritjen e kostos mesatare mujore, si dhe në rritjen e çmimit të shitjes të nënproduktit të djathit të bardhë dhe kaçkavall të lopës. Përgjatë vitit 2023, çmimi i blerjes së qumështit të lopës ka pësuar ulje, i cili është reflektuar më së shumti në uljen e vlerave të kostos dhe në uljen e çmimit të shitjes së nënproduktit djathë i bardhë lope, ndërsa për nënproduktin djathë kaçkavall lope është reflektuar më pak, kjo për faktin sepse sasia e prodhuar e nënproduktit djathë i bardhë lopë zë pjesën më të madhe të sasisë totale të nënprodukteve të prodhuara nga qumështi i lopës. Përgjatë periudhës janar – qershor 2024, vihet re një rritje e çmimit të blerjes së qumështit të lopës, por një ulje në kosto dhe ulje të çmimit mesatar të shitjes së nënprodukteve djathë i bardhë dhe kaçkavall lope. Përgjatë shumicës së periudhës nën hetim, kostoja e prodhimit dhe çmimet mesatare të shitjes ndjekin të njëjtin trend, kur kostoja mesatare mujore ka pësuar rritje është reflektuar gjithashtu në rritjen e çmimeve mesatar mujore të shitjes dhe anasjelltas.

60. Në lidhje me çmimet mesatare mujore të blerjes së qumështit të deles, kostove mesatare mujore dhe çmimeve mesatare mujore të shitjes së produkteve djathë i bardhë dhe kaçkavall dele vihet re se gjatë gjysmës së parë të vitit 2023, veçanërisht në muajin Mars 2023, çmimi mesatar mujor i blerjes së qumështit të deles, ka pësuar një rritje të konsiderueshme dhe paraqitet 61% më i lartë se periudha e një viti më parë. Kjo rritje e qumështit të deles, i cili është komponenti i kostos më me peshë në prodhimin e djathit të bardhë dhe kaçkavall të deles, ka ndikuar ndjeshëm në rritjen e kostove mesatare mujore të prodhimit dhe çmimeve mesatare mujore të shitjes të këtyre dy nënprodukteve. Kur çmimi i blerjes së qumështit të deles bie, siç është rasti në pjesën e dytë të vitit 2023, përkatësisht në periudhën tetor – nëntor 2023 dhe në periudhën janar - qershor 2024, vihet re një ulje e kostove mesatare mujore të prodhimit dhe në çmimet mesatare mujore të shitjes, e cila është reflektuar më së shpejti te produkti djathë i bardhë dele, i cili është produkti që gjatë vitit 2023, ka zënë pjesën më të madhe të prodhimit të produkteve të prodhuara nga qumështi i deles.
61. Në përgjithësi, për ndërmarrjen ERZENI SHPK, gjatë periudhës hetimore, çmimi i blerjes së qumështit të dhisë, i cili është komponenti i kostos më me peshë në prodhimin e produkteve me bazë dhie ka pasur një ndikim të ndjeshëm në koston e prodhimit dhe çmimin e shitjes së djathit të bardhë dhie. Rritja e konsiderueshme e çmimit të qumështit të dhisë gjatë periudhës shkurt – maj 2023, ka reflektuar gjithashtu në një rritje të konsiderueshme të kostove mesatare mujore dhe të çmimeve mujore të shitjes, ku këto çmime paraqiten 74-94 % më të larta krahasuar me periudhën e një viti më parë. Ndërsa uljet e mëvonshme gjatë periudhës shkurt – qershor 2024 të çmimeve të blerjes së qumështit të dhisë, janë reflektuar në ulje të kostos dhe çmimeve të shitjes.
62. Nga analiza e kostove të ndërmarrjes ADG SHPK të vëna në dispozicion nga vetë ndërmarrja në përgjigje të të dhënave të kërkuara nga Autoriteti, rezulton se për të gjitha nënproduktet siç janë djathi i bardhë, djathi kaçkavall dhe gjalpi kanë si zë kryesor të kostove qumështin e cilësisë së parë dhe të dytë me rreth 99%, ndërsa maja e djathit, kultura fermentuese e djathit të bardhë dhe kaçkavall, kripa kokërr dhe

plasmasi për paketim zënë një pjesë thuajse të papërfillshme të totalit të kostos për secilin nënprodukt konkretisht nga 0.001 % deri në 0.73%.

63. Në lidhje me koston e produkteve për ndërmarrjen GJIROFARMA SHA për periudhën hetimore vihet re se ka një rritje në koston e prodhimit të produkteve djathë i bardhë dele, djathë kaçkavall dele dhe djathë i bardhë dhie për vitin 2022, 2023 prej rreth 46-49%, ndërkohë që çmimi i shitjes së këtyre produkteve ka pësuar një rritje prej 18-26.7% nga muaji dhjetor 2022 në muajin dhjetor 2023.
64. Nga sa vihet re nga analiza për ndërmarrjen Shaka Boboshticë SHPK, çmimi mesatar i blerjes së qumështit të lopës, deles dhe dhisë ka filluar rritjen e tij në periudhën korrik – gusht të vitit 2022. Kjo rritje ka ndikuar në rritjen e çmimeve të shitjes së ndërmarrjes Shaka Boboshticë SHPK në të njëjtën periudhë për të gjitha produktet. Ajo që vihet re është se rritja me 25% e çmimit të blerjes së qumështit ka sjellë në një rritje në të njëjtën periudhë të çmimit të shitje së produkteve me rreth 30%. Gjithsesi edhe kjo rritje e çmimeve të shitjes, sipas ndërmarrjes nuk i mbulon kostot e prodhimit të produkteve, duke rezultuar me humbje për periudhën hetimore.
65. Në lidhje me analizën e kostove të ndërmarrjeve nën hetim për produktet : djathë i bardhë lope, djathë kaçkavall lope, djathë i bardhë dele, djathë kaçkavall dele, djathë i bardhë dhie, rezultojnë se kostot e ndërmarrjeve paraqiten të ndryshme midis ndërmarrjeve. Vihet re se përgjatë vitit 2022, ka rritje të kostove të nënprodukteve të prodhuara nga qumështi i lopës, ndërsa gjatë vitit 2023 ka rritje të kostove të nënprodukteve të prodhuara nga qumështi i deles dhe i dhisë, e cila përkon dhe me rritjen e çmimit të blerjes së lëndës së parë të qumështit, i cili zë rreth mbi 80% të kostos së prodhimit.
66. Nga analiza e çmimeve mesatare mujore të shitjes së produktit djathë i bardhë lope, të aplikuara nga ndërmarrjet ERZENI SHPK, ADG SHPK, dhe SHAKA BOBOSHTICË SHPK konstatohet se janë të ndryshme nga njëra - tjetra me diferenca që kanë variuar nga 1% - 34% përgjatë periudhës hetimore dhe ritmi i ndryshimit të tyre është i ndryshëm.
67. Nga analiza e çmimeve mesatare mujore të shitjes së produktit djathë kaçkavall lope të aplikuara nga ndërmarrjet ERZENI SHPK, ADG SHPK, SHAKA BOBOSHTICË SHPK dhe GJIROFARM SHA konstatohet se janë të ndryshme nga njëra - tjetra me diferenca që kanë variuar nga 1% - 81% përgjatë periudhës hetimore dhe ritmi i ndryshimit të tyre është i ndryshëm.
68. Nga analiza e çmimeve mesatare mujore të shitjes së produktit gjalpë lope të aplikuara nga ndërmarrjet ERZENI SHPK, ADG SHPK, SHAKA BOBOSHTICË SHPK dhe GJIROFARMA SHA, konstatohet se janë të ndryshme nga njëra - tjetra me diferenca që kanë variuar nga 1% - 86% përgjatë periudhës hetimore dhe ritmi i ndryshimit të tyre është i ndryshëm.
69. Nga analiza e çmimeve mesatare mujore të shitjes së produktit djathë i bardhë dhie të aplikuara nga ndërmarrjet ERZENI SHPK, SHAKA BOBOSHTICË SHPK dhe GJIROFARM SHA, konstatohet se janë të ndryshme nga njëra - tjetra me diferenca që kanë variuar nga 1% - 93% përgjatë periudhës hetimore dhe ritmi i ndryshimit të tyre është i ndryshëm.
70. Nga analiza e çmimeve mesatare mujore të shitjes së produktit djathë kaçkavall dele të aplikuara nga ndërmarrjet ERZENI SHPK, ADG SHPK, SHAKA BOBOSHTICË

SHPK dhe GJIROFARM SHA, konstatohet se janë të ndryshme nga njëra - tjetra me diferenca që kanë variuar nga 1% - 64% përgjatë periudhës hetimore dhe ritmi i ndryshimit të tyre është i ndryshëm.

71. Çmimet mesatare mujore të shitjes së produktit djathë i bardhë dele paraqiten të ndryshme midis ndërmarrjeve ERZENI SHPK, SHAKA BOBOSHTICË SHPK dhe GJIROFARM SHA me diferenca që variojnë nga (1% - 88%). Gjatë periudhës janar – maj 2024, vihet re se çmimet mesatare mujore të shitjes së produktit djathë i bardhë dele midis ndërmarrjeve ERZENI SHPK dhe SHAKA BOBOSHTICË SHPK janë të përafërta me diferenca që variojnë nga 0.3 - 1.6 %. Dukë marrë shkas nga këto çmime mesatare mujore të përafërta, është kryer “analiza e çmimeve të njëjta”, ku është analizuar çdo çmim shitje i aplikuar për produktin djathë i bardhë dele për ndërmarrjet ERZENI SHPK dhe SHAKA BOBOSHTICË SHPK për periudhën janar – maj 2024, për të parë raste të shitjes me çmime të njëjta. Nga analiza e mësipërme rezultojnë se ndërmarrjet Erzeni SHPK dhe Shaka Boboshticë SHPK kanë 4 katër çmime të njëjta, (708.34 lekë/kg, 750.00 lekë/kg, 775.00 lekë/kg dhe 791.67 lekë/kg) gjatë periudhës janar – maj 2024 për produktin djathë i bardhë dele, por sasia e shitur e këtij produkti me këto çmime është e ulët në krahasim me sasinë totale të shitur. Bazuar në këtë analizë nuk rezultojnë të provohet ekzistenca e një sjellje të bashkërenduar në kuptim të nenit 4 të ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”.

III.2.4 VLERËSIMI I KONTRATAVE

72. Bazuar në informacionin e grumbulluar gjatë procedurës hetimore rezultojnë se ndërmarrjet: Erzeni SHPK, Gjirofarma SHA dhe SHAKA Boboshticë SHPK në zbatim të Udhëzimit të Ministrit të Financave nr. 19, datë 03.11.2014, “Për zbatimin e regjimit të veçantë të skemës së kompensimit të prodhuesve bujqësorë për qëllime të tatimit mbi vlerën e shtuar”, të ndryshuar, kanë lidhur “Akt-marrëveshje “TIP” për blerjen e lëndës së parë (qumësht i freskët lope, dele, dhie) me fermerë të pajisur me NUIS. Ndërmarrja ADG SHPK (Lufra) nuk ka operuar nëpërmjet këtyre kontratave “TIP” me fermerët, por marrëdhënia e tyre është realizuar nëpërmjet faturave tatimore.
73. Me miratimin e ligjit nr. 111/2021 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 92/2014, “Për tatimin mbi vlerën e shtuar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar”, norma e kompensimit të fermerit u bë 0% (zero për qind), për rrjedhojë ndërmarrja Erzeni SHPK për vitet në vijim nuk ka lidhur më “Akt-marrëveshjen “TIP” me fermerët, por në bashkëpunim me Ministrinë e Bujqësisë⁵ janë bërë “risi” në marrëdhënien me fermerët, duke filluar me një kontratë shumë specifike, e cila ndërton dhe rregullon marrëdhëniet, njëkohësisht pasqyron për të gjitha palët cilësinë e qumështit dhe vendosjen e çmimit në varësi të cilësisë. Nëpërmjet këtyre kontratave “Tip” të furnizimit me qumësht, të cilat përmbajnë të njëjtat kushte dhe detyrime për palët, ndërmarrja përpunuese e qumështit Erzeni SHPK dhe fermerët furnizues përkatës i kanë dhënë zgjidhje disa problematikave të konstatuara edhe publikisht gjatë periudhës hetimore lidhur me: mënyrën e përcaktimit të çmimit; mënyrat e pagesave; sigurimit të cilësisë së qumështit; formalizimit të procesit të blerjes së

⁵ Shkresa e ndërmarrjes Erzeni SHPK nr. 21/34 prot. AK, datë 17.07.2024, “Dërgim informacioni”.

qumështit; etj. Nga vlerësimi i këtyre kontratave rezulton se ato nuk përmbajnë kushte të padrejta tregtimi apo detyrime që bien ndesh me ligjin nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”. Ndërmarrja Erzeni aplikon kushte të barabarta për veprime tregtare të njëjta me palët, duke i vendosur ato në kushte të barabarta konkurrence, në respektim të ligjit nr. 9121/2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”.

74. Ndërmarrja Erzeni SHPK ka lidhur gjithashtu kontrata furnizimi me klientët/ndërmarrjet e tregtimit me pakicë të produkteve të tyre, kryesisht rrjetet e mëdha të supermarketeve, kontrata të cilat kanë për objekt furnizimin e klientëve me produktet dhe nënproduktet e qumështit. Nga vlerësimi i këtyre kontratave rezulton se ato nuk përmbajnë kushte të padrejta tregtimi apo detyrime që bien ndesh me ligjin nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”. Nëpërmjet tyre ndërmarrja Erzeni merr përsipër të aplikojë kushte të barabarta për veprime tregtare të njëjta me palët, duke i vendosur ato në kushte të barabarta konkurrence, në respektim të ligjit nr. 9121/2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”.
75. Gjithashtu ndërmarrja, Erzeni SHPK ka lidhur edhe kontrata furnizimi/shpërndarje me shoqëri distribucioni të cilat kanë për objekt shpërndarjen e produkteve “Erzeni” për të tretët në zona gjeografike të caktuara. Këto kontrata furnizimi/shpërndarje kanë elemente të një marrëveshjeje agjencie dhe përmbajnë dispozita jo konkurruese, pasi shpërndarësit i ndalohej për të vepruar si një agjent apo shpërndarës i ndërmarrjeve të tjera konkurruese, duke u ndodhur para një rasti detyrimi për një blerje ekskluzive ku i kërkohet klientit/distributorit që të blejë nënprodukte qumështi me qëllim shpërndarjen e tyre te klienti final, vetëm nga ndërmarrja Erzeni SHPK. Fakti që agjenti vepron vetëm për llogari të një porositi, nuk përbën shkak për vlerësim, por nëse ndërmarrja Erzeni SHPK do të ishte një ndërmarrje me pozitë dominuese në treg, atëherë do të lindnin dyshime se ajo mund ta përdorte këtë marrëveshje për të abuzuar me pozitën e saj në treg. Nga vlerësimi i pozitës dominuese të kësaj ndërmarrje rezulton se ajo nuk zotëron pozitë dominuese në treg duke mos u ndodhur para rastit të një abuzimi të mundshëm me pozitën dominuese nga ana e saj.
76. Ndërmarrja Erzeni SHPK lidh edhe kontrata huapërdorje Tip me klientët/tregtarët e vegjël me pakicë, persona fizik (PF), kryesisht në zonën e Fierit. Këto kontrata kanë të njëjtën strukturë dhe përmbajtje, me të njëjtat kushte dhe detyrime për palët. Nga vlerësimi i këtyre kontratave rezulton se ato nuk përmbajnë kushte të padrejta tregtimi apo detyrime që bien ndesh me ligjin nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”.
77. Në lidhje me Marrëveshjet e Furnizimit (kontrata Tip) përpiluar nga ndërmarrja ADG SHPK (Lufra) me rrjetet e supermaketeve, element me rëndësi tek kontrata është çmimi vendosur bazuar vlerës së tregut dhe sasisë, që mund të negociohet me mirëkuptim mes palëve. Përgjithësisht kontratat kanë karakter periodik (sipas kërkesave periodike të klientit), duke vendosur afatin 1 vjeçar, me të drejtë rinovimi, si dhe të gjitha ndërmarrjet e furnizuara janë vendosur përballë kushteve të barabarta për furnizimin me produkte të ADG SHPK, sipas kërkesave të të furnizuarit (që listohen në anekset bashkëlidhur Kontratës, dhe për çdo furnizim, i furnizuari do të kryejë porositë duke specifikuar mallrat dhe produktet që dëshiron të furnizohet), gjithashtu dhe kushtet e tjera të kontratës Tip të Furnizimit, me të cilat operon kjo ndërmarrje janë të njëjta për të gjitha ndërmarrjet (supermarket) e furnizuara nga ndërmarrja ADG SHPK.

78. Sa më sipër, nga vlerësimi i kontratave të administruara gjatë hetimit, ajo që vihet re në sjelljen kontraktore, të ndërmarrjes ADG SHPK, në tregun e prodhimit dhe tregtimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit (djathë dhe gjalpë), në marrëdhëniet juridike që kjo ndërmarrje krijon me Klientët (rrjetet e supermarketeve), përgjithësisht operon duke ju përmbajtur kushteve të përgjithshme të kontratave, si për nga objekti, qëllimi i marrëdhënies juridike, në vendosjen e çmimit, të drejtat dhe detyrimet e palëve, duke mos aplikuar kushte ekskluziviteti, apo përdorur forma të tjera kufizuese në përmbajtje të kontratave në lidhje me shitjen, furnizimin etj, përjashtim bën kontrata Tip e Huapërdorjes lidhur me PF (markete), ku ADG SHPK vendos ndaj PF (markete) detyrim që nuk ka lidhje me objektin e kontratës.
79. Në këndvështrim të ligjit 9121/2003, vendosja e njëanshme e kushteve të padrejta të tregtimit dhe vendosja e kushteve për lidhjen e kontratave me palët e tjera, që këto te fundit të pranojnë detyrime shtesë, të cilat për vetë natyrën e tyre ose sipas praktikave tregtare, nuk kanë lidhje me objektin e këtyre kontratave, bie në kundërshtim me nenin 9 të ligjit nr. 9121/2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”.
80. Por, në kuptim të sa më sipër, duke qenë se ndërmarrja ADG SHPK nuk zotëron pozitë dominuese në këtë treg, konstatohet që kemi të bëjmë me një kufizim vazhdues në sjelljes e ndërmarrjes ADG SHPK ndaj ndërmarrjeve PF Markete, por pa sjellë kufizime thelbësore për konkurrencën në këndvështrimin të ligjit nr.9121/2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”.
81. Gjatë periudhës nën hetim ndërmarrja Gjiofarma SHA ka lidhur kontrata furnizimi me klientët/ndërmarrjet e tregtimit me pakicë të produkteve të tyre, kryesisht rrjetet e mëdha të supermarketeve. Këto kontrata furnizimi kanë për objekt furnizimin e klientëve me produktet dhe nënproduktet e qumështit. Nga vlerësimi i këtyre kontratave rezulton se ato nuk përmbajnë kushte të padrejta tregtimi apo detyrime që bien ndesh me ligjin nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”.
82. Sa i përket kontratave të lidhura nga ndërmarrja Shaka Boboshticë SHPK me klientët e saj, nuk përmbajnë kushte të padrejta tregtimi apo detyrime që bien ndesh me ligjin nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”.

IV. PROBLEMATIKAT E TREGUT

83. Me VKM nr. 130, datë 6.03.2024 “Për përcaktimin e kriterëve bazë të sektorëve që do të mbështeten dhe të masës së financimit nga fondi i programit për bujqësinë e zhvillimin rural, për vitin 2024”, janë përcaktuar masat e mbështetjes dhe masat e financimit nga fondi i programit për bujqësinë dhe zhvillimin rural për fermerët prodhues të qumështit. konkretisht:

- pagesa në vlerën deri në 10 000 (dhjetë mijë) lekë/krerë lopë për tufën bazë të matrikulluar (kafshët riprodhuese), për fermer/aplikant me jo më pak se 10 (dhjetë) krerë. Për pjesën mbi 50 (pesëdhjetë) krerë, masa e përfitimit zvogëlohet me 50%, përjashtuar rastet e aplikantëve me status “grup fermerësh” ose “shoqëri të bashkëpunimit bujqësor (SHBB)”;
- pagesa në vlerën deri në 1 200 (një mijë e dyqind) lekë/krerë për tufën bazë të matrikulluar (kafshët riprodhuese), për fermer/aplikant me jo më pak se 100 (njëqind) krerë dele dhe/ose dhi. Për pjesën mbi 300 (treqind) krerë, masa e

përfitimit zvogëlohet me 50%, përjashtuar rastet e aplikantëve me status “grup fermerësh” ose “SHBB”.

84. Sipas informacioneve të administruara gjatë inspektimeve tek ndërmarrjet e prodhimit dhe tregtimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit, si dhe nga takimeve me Drejtorin Ekzekutiv të shoqatës “Industria e Përpunimit të Qumështit” (IPQ) është konstatuar se rritja e çmimit të qumështit të freskët nga fermerët, i cili përdoret si lëndë e parë për nënproduktet që prodhohen, ka ndodhur pasi fermat që mbarështojnë kafshë dhe prodhojnë qumësht nga njëra anë po përballen me kosto të larta të bazës ushqimore, e cila në një masë të madhe importohet, rritje të çmimit të energjisë elektrike, ulje të numrit të bagëtive dhe nga ana tjetër me rritjen e kërkesës për prodhime vendase. Gjithashtu sipas shoqatës ky treg është shumë informal (sidomos 89% e tregut të furnizimit me qumësht), si dhe nuk ka gjurmueshmëri të produktit dhe nuk ka etiketime.
85. Nisur nga propozimet e shoqatës IPQ për ngritjen, standardizimin dhe strukturimin e fermave të prodhimit të qumështit dhe sektorit të përpunimit të qumështit, rezulton e nevojshme marrja e masave që kanë të bëjnë me rritjen e buxhetit për skemën kombëtare dhe subvencionimit direkt të fermerëve sipas modelit të rajonit, konkretisht sipas modelit të Maqedonisë së Veriut. Kjo skemë mbështetje duhet të përfshijë: rimbursimin e fermerëve sipas sasisë së prodhuar të qumështit; rimbursimin e fermerëve/fermave për numrin e krerëve dhe për çdo lindje të re; rimbursimin e fermerëve/fermave për sipërfaqen e tokës së mbjellë për ushqim për blegtorinë; politika nxitëse dhe subvencionuese për ferma nga skemat kombëtare.
86. Në mënyrë që sektori i qumështit të ketë mundësi reale të konkurrojë me rajonin, sipas propozimeve të shoqatës, nevojiten edhe një sërë masash si: reduktimi i normës së TVSH; rritja e tarifave doganore ndaj produkteve të BE-së me origjinë jo CEFTA të sektorit të qumështit, në përputhje të plotë dhe në referencë të masave që ka implementuar rajoni; rritja e tarifave ndaj produkteve të sektorit të qumështit edhe për vendet e rajonit, për një periudhë tranzitore. Ndër të tjera një rëndësi e veçantë duhet ti kushtohet:
- Hartimit të një strategjie të integruar në luftën kundër informalitetit, mbështetur në një politikë mbështetëse dhe protektive fiskale, duke synuar: eliminimin e fenomenit të qumështit të rrugës; strukturimin dhe standartizimin e njësive të prodhimit qumësht lëndë e parë (ferma); strukturimin dhe standartizimin e njësive prodhuese (baxho, grumbullues, fabrika të vogla, të mesme dhe të mëdha të përpunimit të qumështit dhe nënprodukteve); përshkallëzimin e luftës kundër informalitetit në kanalet e shpërndarjes dhe të shitjes deri tek konsumatori i fundit; si dhe kontrolli i rreptë i zbatimit të rregullave në secilën hallkë të zinxhirit të prodhimit, nga fermeri deri tek konsumatori fundor;
 - Forcimi i strukturave dhe rolit të AKU-së për zbatimin me rigorozitet të kontrolleve përsa i përket cilësisë dhe parametrave mikrobiologjikë të qumështit lëndë e parë që përdorin kompanitë e përpunimit të qumështit, të cilat të ndodhura përballë presionit të mungesës së qumështit cilësor në treg, detyrohen të pranojnë qumësht jashtë parametrave të përcaktuara nga legjislacioni shqiptar në fuqi, duke rrezikuar në këtë mënyrë shëndetin e konsumatorit; etj.

87. Referuar rastit Hungarez mbi hetimin e përgjithshëm në sektorin e qumështit dhe nënprodukteve të tij, GVH ka rekomanduar krijimin e një baze të dhënash për monitorimin e çmimeve online, i cili aktualisht është duke u implementuar. Sipas këtij Autoriteti, përdorimi i bazës së të dhënave të monitorimit të çmimeve rrit ndjeshëm transparencën dhe bën të dukshme praktikatat e ndryshme të çmimeve duke parandaluar rritjen abuzive të tyre. Gjithashtu Autoriteti Hungarez shprehet se monitorimi online i çmimeve ka ndihmuar në rritjen e konkurrencës në sektorin e shitjes me pakicë dhe uljen e inflacionit. Sa më sipër me qëllim rritjen e konkurrencës përmes transparencës dhe krahasueshmërisë më të mirë të çmimeve me pakicë të produkteve të shportës (nënprodukteve të qumështit), propozojmë që të rekomandohet MBZHR krijimi i një baze të dhënash për monitorimin e këtyre çmimeve online.

88. Bazuar sa më sipër, pas vlerësimit të gjithë dokumentacionit të administruar gjatë procedurës hetimore si dhe analizës së sjelljes së ndërmarrjeve nën hetim: Erzeni SHPK, Gjyofarma SHA, ADG SHPK (Lufra), SHAKA Boboshticë SHPK në tregun e prodhimit dhe shitjes me shumicë të produkteve djathë i bardhë lope, djathë i bardhë dele, djathë i bardhë dhie, djathë kaçkavall lope, djathë kaçkavall dele dhe gjalpë lope, nuk rezulton të provohet ekzistenca e një marrëveshje ose sjellje të bashkërenduar midis tyre, në kuptim të nenit 4 të ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenin 4, 8, nenin 24, shkronja d), nenin 26, dhe nenin 43, pika 5, dhe nenin 70 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”,

VENDOSI:

I. Mbylljen e procedurës së hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjeve Erzeni SHPK, Gjyofarma SHA, ADG SHPK (Lufra), SHAKA Boboshticë SHPK në tregun e prodhimit dhe tregimit me shumicë të nënprodukteve të qumështit (djathë dhe gjalpë), pasi në përfundim të kësaj procedure hetimore nuk u konstatuan shenja të kufizimit të konkurrencës në këtë treg, për periudhën nën hetim.

II. T’i rekomandojë Autoritetit Kombëtar të Ushqimit:

Të përforcojë rolin e tij për zbatimin me rigorozitet të kontrolleve përsa i përket cilësisë dhe parametrave mikrobiologjikë të qumështit si lëndë e parë.

III. T’i rekomandojë Ministrisë së Financave:

Të ndërmarrë nisma për një “Strategji të integruar në luftën kundër informalitetit” si institucioni kompetent dhe përgjegjës për parandalimin dhe luftimin e informalitetit në treg.

IV. T’i rekomandojë Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural që:

- Të ndërmarrë nismën për hartimin dhe rishikimin e akteve nënligjore të dala në zbatim të ligjit nr. 9441, datë 11.11.2005, me qëllim rregullimin e tyre dhe rritjen e konkurrencës në treg, bazuar në problematikat e konstatuara në tregun e prodhimit dhe tregtimit të qumështit dhe nënprodukteve të tij;
- Të ndërmarrë nismën për krijimin e një baze të dhënash për monitorimin e çmimeve me pakicë të produkteve të shportës (nënprodukteve të qumështit), me qëllim rritjen e konkurrencën përmes transparencës dhe krahasueshmërisë më të mirë të këtyre çmimeve online.

V. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin e këtij vendimi palëve të interesuara.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS

Leida MATJA ()	Rezana KONOMI ()	Durim KRAJA ()	Fatjola DELIJA ()
Zv/Kryetar	Anëtar	Anëtar	Anëtar

Denar BIBA
()

Kryetar

